

Živnostenská škola pokračovací Stupno

1904 - 1939

Inventář

EL NAD č.: 292

AP.: 238

Olga Čiháková, PhDr. Hana Hrachová, Ph.D.

Rokycany 2009

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního souboru	3
II. Vývoj a dějiny archivního souboru	6
III. Archivní charakteristika archivního souboru	7
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru	8
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování inventáře	9

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použité literatury a pramenů	10
---	----

Inventární seznam	11
--------------------------	----

Tiráž	14
--------------	----

I. Vývoj původce archivního souboru

Původcem fondu je Živnostenská škola pokračovací ve Stupně. V letech 1904 - 1911 škola fungovala pod názvem Pokračovací škola průmyslová Stupno, po tomto datu jako Živnostenská škola pokračovací ve Stupně.

Počátky učňovského školství u nás lze datovat již od poloviny 18. století, byly však spjaty především s cechovním systémem. Vydáním Živnostenského řádu v prosinci 1859 byla ustanovena pravidla pro učební poměr učňů. Ta nabyly vlastního smyslu až vydáním ministerského nařízení z roku 1883. Byl vydán základní statut pokračovacích škol průmyslových a obchodních. Pokračovací školy byly podle tohoto nařízení rozděleny na všeobecné, zřizované pro místní průmysl, a zvláštní, neboli odborné, specializované na určitý obor nebo skupinu oborů.

Pokračovací školy byly připojeny ke školám středním, měšťanským a obecným. Byly zpravidla dvoutřídní (dva ročníky) a bývaly spojeny s tzv. přípravnými kurzy. Pro pokračovací školy vydalo ministerstvo školství učební osnovy, pravidla o učitelských silách a jejich dalším vzdělávání a zpravidla o financování těchto učebních zařízení. Správa těchto škol byla přísně centralizovaná za pomoci politických správních úřadů. Dozor nad pokračovacími školami vykonávali vládní komisaři z řad učitelů průmyslových škol – odborný dozor, a pak pětičlenné místní školní výbory – přímý dozor místní.

Od roku 1884 byli pověřeni vládním dozorem inspektoři podle vytvořených obvodů, alespoň jednou ročně museli navštívit každou pokračovací školu ve svém obvodu.

Vyučování v průmyslových školách pokračovacích probíhalo sedm měsíců v roce, průměrně po 6ti hodinách týdně. Učni byli vyučováni základům kreslení od ruky, měřičství a základům geometrického rýsování, v živnostenských počtech a účetnictví.

V roce 1885 byly připojeny do soustavy odborného školství všeobecné školy řemeslnické. Tyto školy měly být přípravou k odbornému vzdělání pro řemeslnickou mládež. Do těchto škol byli přijímáni chlapci, kteří ukončili 12. rok věku a absolvovali 6. ročník obecné školy alespoň s dostatečným prospěchem.

Učňovské zařízení vydržovali většinou místní činitelé, stát přispíval jen na zřízení třetí třídy. Ta sloužila k dokonalejší odborné přípravě a byla nepovinná. V řemeslnických školách se vedle teoretických předmětů vyučovalo i ručním pracím a základům práce. Při těchto školách byly zřizovány živnostenské školy pokračovací pro učně a veřejné kreslírníky pro řemeslníky.

Zásadním zlomem v rozvoji odborného školství byla první světová válka. Nejvíce jí byly postiženy živnostenské školy pokračovací. Většina těchto škol byla zrušena a na zbytku škol se vyučovalo nepravidelně. Ke konce války došlo v odvodech i na žáky pokračovacích škol. Tím došlo k úplnému rozkladu pokračovacího školství.

Po první světové válce došlo k úplné přeměně struktury celého hospodářství nově vzniklé

republiky. Došlo k přetrhání hospodářských styků s cizinou a úbytku odbytišť v zahraničí. K nárůstu počtu živnostenských škol pokračovacích došlo až ve třicátých letech 20. století. Přelomem učňovského školství bylo vydání živnostenského zákona v roce 1924, který stanovil normy v oblasti výchovy a vzdělávání učňů. Živnostenské školy pokračovací byly rozděleny podle zaměření na školy všeobecné a odborné a z hlediska správního a hospodářského zajištění na školy samostatné a přiřazené.

V roce 1928 byla při ministerstvu školství utvořena Komise pro úpravu učebních osnov živnostenských pokračovacích škol. Dva roky nato byla komise reorganizována a nahrazena Komisí pro diakritickou reformu živnostenských pokračovacích (učňovských) škol. Tato komise vydala nové rámcové osnovy. Osnovy byly rozděleny podle zaměření živností do šesti skupin pro živnosti kovo zpracující, stavební a dřevodělné, umělecké, oděvní, potravinářské a obchodní. Na počátku nacistické okupace došlo ke změně názvu živnostenské školy pokračovací na učňovskou školu. Vzhledem k neustálému zdůrazňování odborného zaměření učňovských škol, ztrácely všeobecné učňovské školy na významu a ve druhé polovině roku 1943 byly vládním nařízením č. 200 Sb. o úpravě výcviku k povolání hromadně zrušeny.

Počátky průmyslového školství na Rokycansku jsou spojeny se založením Průmyslové školy pokračovací v Rokycanech roku 1883. O osm let později vznikla také obdobná škola v Radnicích, v roce 1895 následovala Pokračovací škola hospodářská v Podmoklech.

Živnostenská škola ve Stupně byla založena v roce 1904 na základě nařízení ministerstva školství a kultury z 11. 2. 1905 č. 44114. Fungovala při zdejší chlapecké měšťanské škole zřízené jen roku 1903. Ve školním roce 1904/1905 vedl živnostenskou školu Jan Kypta, který se ve funkci udržel až do roku 1923. Ten jinak působil zároveň jako ředitel měšťanky. Na živnostenské škole vyučovali odborní učitelé měšťanky.

Ve školním roce 1907/1908 se učilo ve čtvrtek a v neděli. Vyučovaly se předměty potřebné k vedení živnosti, zejména počty, vedení písemností, měřičství, kreslení a rýsování. Ve školním roce 1928/1929 se zde na své budoucí povolání připravovali bednář, elektrotechnik, holič, klempíř, kovář, krejčí, lakýrník, obchodník, obuvník, pokrývač, truhlář, zahradník, zedník a řezník.

Zejména ve dvacátých letech se škola těšila zájmu studentů, vyučovali zde čtyři učitelé. Ve školním roce 1922/1923 zde studovalo 48 žáků v prvním a 38 žáků v druhém ročníku. O deset let později zájem poklesl, ve třídách bylo již jen 22 (první ročník) a 12 (druhý ročník) žáků. Ve školním roce 1923/1924 školu řídil správce Jan Lukeš, jenž byl opět i ředitelem měšťanky. Po něm jí až do její likvidace roku 1939 vedl František Ježek.

Škola byla zrušena po 35 letech po ukončení školního roku 1938/1939. Dnem 1. 7. 1939 byla škola výnosem ministerstva školství a národní osvěty zrušena z důvodů úsporných a pro nedostatek učňů. Majetek školy, pokud byl státní, byl předán Živnostenské škole pokračovací v

Radnicích, ostatní byl ponechán Měšťanské škole ve Stupně. Z finanční hotovosti byla odevzdána částka 2000 Korun na Fond pro přístavbu Měšťanské školy ve Stupně.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Škola fungovala při Měšťanské škole ve Stupně zřejmě dva dny v týdnu. Lze předpokládat, že i její písemnosti byly ukládány v této škole. Vedením písemností byl pověřen správce školy, v případě katalogů učitel.

Fond byl převzat z Učňovské školy v Hrádku dne 19. 1. 1970 (č. př. 108). Předávací protokol se nedochoval.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Inventarizaci fondu prováděla v červenci 2009 praktikantka Olga Čiháková. Knihy byly zařazeny do skupiny knih zápisů ze schůzí a knih evidenčních a chronologicky pročíslvány. V jedné z knih byly nalezeny volné zápisy ze schůzí, které byly zařazeny do spisů.

Pořádací schéma je následující:

I. Knihy

I. 1 Knihy zápisů ze schůzí

I. 2 Knihy evidenční

II. Spisový materiál

II. 1 Spisy

Při pořádacích pracech nebyl proveden žádný vnitřní přesun ani přehodnocení významu písemností. Opraven byl pouze časový rozsah z původního 1904 - 1938 na současný 1904 - 1939. Metráž archivního souboru činí 0,23 bm.

Fond je v dobrém fyzickém stavu, písemnosti jsou psány výhradně česky. Veškeré písemnosti patří do II. kategorie a to na základě § 20, odst. 2 zákona č. 499/2005 Sb., o archivnictví a spisové službě v platném znění.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Pramenem dokládajícím velmi dobře činnost školy jsou dvě knihy z porad učitelského sboru vedené v letech 1907 - 1938. Katalogy žáků poskytují informace o dalším vzdělávání učňů, případně i jejich životopisná data. Doplnující informace lze získat ve školních a obecních kronikách.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování inventáře

Fond uspořádala, inventární seznam sestavila Olga Čiháková. Úvod zpracovala Hana Hrachová ve Státním okresní archivu v Rokycanech v červenci 2009.

Rokycany, 9. 12. 2009

Olga Čiháková

Hana Hrachová

Seznam použité literatury a pramenů

Seznam použité literatury:

Popis školního okresu Rokycanského, Rokycany 1898.

Ottův slovník naučný, svazek XXIV, Praha 1906

Ottův slovník naučný, dodatky VI, svazek II, Praha - Litomyšl 2003

Černohorský Zdeněk, Vývoj učňovského školství v Československu, Praha 1973

Seznam použitých pramenů:

AO Stupno, kronika obce, I. díl 1923 - 1938, nezpracováno

Martínková Petra, Živnostenská škola pokračovací Nepomuk 1887 - 1948, Inventář SOKA
Plzeň - jih se sídlem v Blovicích, 1993, s. 9, ev. č. 116.

MNV Stupno, kronika obce Stupno, II. díl 1939 - 1953, nezpracováno

Základní škola Stupno, kronika měšťanské školy, I. díl 1903 - 1939, nezpracováno

Inv. č.	Obsah a popis	Časový rozsah	Číslo ev. j.
---------	---------------	---------------	--------------

I. Knihy

I. 1 Knihy zápisů ze schůzí

1	Knihy zápisů z porad učitelského sboru (16. 9. 1907 - 7. 2. 1924)	1907 - 1924	K 1
2	Knihy zápisů z porad učitelského sboru (7. 4. 1924 - 15. 6. 1938)	1924 - 1938	K 2

I. 2 Knihy evidenční

3	Katalog I. třídy	1904 - 1905	K 3
4	Katalog I. třídy	1905 - 1906	K 4
5	Katalog II. třídy	1905 - 1906	K 5
6	Katalog I a II. třídy	1906 - 1907	K 6
7	Katalog I. třídy	1907 - 1908	K 7
8	Katalog II. třídy	1907 - 1908	K 8
9	Katalog I. třídy	1908 - 1909	K 9
10	Katalog II. třídy	1908 - 1909	K 10
11	Katalog I. třídy	1909 - 1910	K 11
12	Katalog II. třídy	1909 - 1910	K 12
13	Katalog I. třídy	1910 - 1911	K 13
14	Katalog II. třídy	1910 - 1911	K 14
15	Katalog I. třídy	1911 - 1912	K 15
16	Katalog II. třídy	1911 - 1912	K 16
17	Katalog I. třídy	1912 - 1913	K 17
18	Katalog II. třídy	1912 - 1913	K 18
19	Katalog I. třídy	1913 - 1914	K 19
20	Katalog II. třídy	1913 - 1914	K 20
21	Katalog I. třídy	1915 - 1916	K 21
22	Katalog II. třídy	1915 - 1916	K 22

Inv. č.	Obsah a popis	Časový rozsah	Číslo ev. j.
23	Katalog I. třídy	1916 - 1917	K 23
24	Katalog II. třídy	1916 - 1917	K 24
25	Katalog I. třídy	1917 - 1918	K 25
26	Katalog II. třídy	1917 - 1918	K 26
27	Katalog I. třídy	1918 - 1919	K 27
28	Katalog II. třídy	1918 - 1919	K 28
29	Katalog I. třídy	1919 - 1920	K 29
30	Katalog II. třídy	1919 - 1920	K 30
31	Katalog I. třídy	1920 - 1921	K 31
32	Katalog II. třídy	1920 - 1921	K 32
33	Katalog I. třídy	1921 - 1922	K 33
34	Katalog I. třídy	1922 - 1923	K 34
35	Katalog II. třídy	1922 - 1923	K 35
36	Katalog I. třídy	1923 - 1924	K 36
37	Katalog II. třídy	1923 - 1924	K 37
38	Katalog I. třídy	1924 - 1925	K 38
39	Katalog II. třídy	1924 - 1925	K 39
40	Katalog I. třídy	1925 - 1926	K 40
41	Katalog II. třídy	1925 - 1926	K 41
42	Katalog I. třídy	1926 - 1927	K 42
43	Katalog II. třídy	1926 - 1927	K 43
44	Katalog I. třídy	1927 - 1928	K 44
45	Katalog II. třídy	1927 - 1928	K 45
46	Katalog I. třídy	1928 - 1929	K 46
47	Katalog II. třídy	1928 - 1929	K 47
48	Katalog I. třídy	1929 - 1930	K 48

Inv. č.	Obsah a popis	Časový rozsah	Číslo ev. j.
49	Katalog II. třídy	1929 - 1930	K 49
50	Katalog I. třídy	1930 - 1931	K 50
51	Katalog II. třídy	1930 - 1931	K 51
52	Katalog I. třídy	1931 - 1932	K 52
53	Katalog II. třídy	1931 - 1932	K 53
54	Katalog I. třídy	1932 - 1933	K 54
55	Katalog II. třídy	1932 - 1933	K 55
56	Katalog I. třídy	1933 - 1934	K 56
57	Katalog II. třídy	1933 - 1934	K 57
58	Katalog I. třídy	1934 - 1935	K 58
59	Katalog II. třídy	1934 - 1935	K 59
60	Katalog I. třídy	1935 - 1936	K 60
61	Katalog II. třídy	1935 - 1936	K 61
62	Katalog I. třídy	1936 - 1937	K 62
63	Katalog II. třídy	1936 - 1937	K 63
64	Katalog I. třídy	1937 - 1938	K 64
65	Katalog II. třídy	1937 - 1938	K 65

II. Spisový materiál

II. 1 Spisy

66	Zápisy ze schůzí učitelského sboru a inspekcí	1938 - 1939	N 1
----	---	-------------	-----

Tiráž

Název archivní pomůcky: Živnostenská škola pokračovací Stupno

Značka archivního souboru: ŽŠP Stupno

Časový rozsah: 1904 - 1939

Počet evidenčních jednotek: 66 (úředních knih 65, karton 1)

Počet inventárních jednotek: 66

Rozsah v bm: 0,23

Stav ke dni: 9. 12. 2009

Zpracovatel(é) archivního
souboru: Olga Čiháková

Zpracovatel(é) archivní
pomůcky: Hana Hrachová

Počet stran: 14

Počet exemplářů: 5 (v SOkA Rokycany 3)

Schválil: PhDr. Hana Hrachová, Ph.D.

dne 9.12. 2009 - č.j. SOAP/070-0576/2009